

Lap: **Élet és Tudomány**

Megjelent: **1950. MAJ. 2. 1.**

A házi veréb

A PESTI VEREBEK

A pesti utcák ez egyébként általánosságban kedvelt, szürke, szárnyas lakói a város belterületén előszeretettel a járdaszéli platánfákat foglalják el tanyahelyül. A teletömött beggyel éjszakázásra összeverődött verébbandának a járdák, valamint a járókelők ruhái ellen elkövetett „merényletei” néha valóban óriási méreteket öltenek.

Ezek, a város belterületén éjszakázó verébcsoportok napközben a városzéli malmok, hízlaldák, olajütők magtárai környékén tartózkodnak, lesve az elhullatott szemet, főként azonban az alkalmas pillanatot, hogy a tárházakban felhalmozott magvakból jóllakhasanak. Ha sikerül hozzáférniök, a több-ezerre rúgó verébbanda torkoskodása és szennyezése érzékeny kárt okozhat. Különösen, ha a kártétel huzamosabb ideig tart. Mindehhez pedig elegendő csupán egyetlen törött ablak, vagy a szellőző nyílás rostélyának meglazulása s az élelmes verébbad pillanatok alatt besurran. Mire észreveszik, addig eltelt néhány nap, esetleg hét.

SZABAD A VÁSÁR

Az elmúlt háború alatt a nagyméretű, több emeletes magtárépületek is sérüléseket szenvedtek. Különösen nagy volt az ablaküvegek pusztulása s a pesti verebekre vidám napok köszöntöttek: az üvegezetlen ablaknyílásokon át szabad volt a vásár. Egyes pesti malmok ekkor a verebek okozta évi kártétel mennyiségét többszáz métermázsára becsülték.

Az ellenük való egyetlen sikeres védekezés, és pedig az ablakok beüvegezése és a szellőzőnyílások rostélyal való lezárása azóta már megtörtént. Addig azonban, amíg ez meg nem történhetett, a verebek elriasztá-

sára és gyérítésére minden elképzelhető módszert kipróbáltak. Nem sok sikerrel, mert ezek a módszerek csak ideig-óráig hatásosak, miután azokat a verebek rövidesen kitanulják. Tulajdonképpen az a legnagyobb akadály, hogy csak olyan gyérítő vagy

riasztó eljárások alkalmazhatók, amelyek az üzem munkáját nem hátráltatják s az alkalmazottak testi épségét nem veszélyeztetik. Megfelelő óvatossággal azonban alapos gyérítő mó-

dokkal is lehet élni, így pl. az egyik pesti malom vadászt fogadott fel, ki az ablakmalom magtárak emeletein lesben állva, időnként apró söréttel a verebek közé lőtt. Az első hetekben átlagosan egy hátizsákra való veréb volt a vadász napi zsákmánya.

Ősszel, a hűvös idő és a táplálékhiány beköszöntésével a pesti és pestkörnyéki verebek zömének élete a malmok, hízlaldák magtárai és a város belső, éjszakázó helyei között zajlik le. Napközben a magtárak, terményraktárak, stb. környékén élőködnek, alkonyat közeledtével kisebb-nagyobb csapatokban húznak be a város belterületére, az általuk annyira kedvelt platánfákra, ahol fülsiketítő zsinobgással foglalják el éjszakai hálóhelyüket.

Sokat vitatott kérdés a verebeknek a platánfákhoz való feltűnő ragaszkodása. Legvalószínűbb az a magyarázat, hogy a platánfa apró, vékony, a verebeknek megülesre alkalmas ágai olyan változatos elrendezésben találhatók, amely lehetővé teszi sokszáz verébegyednek a hosszú téli éjszakára való kedvező elhelyezkedését. Az elhelyezkedésnél az a főcél, hogy az alsóbb szintek verebei lehetőleg ne kerüljenek a fölöttük helyet foglalt lakótársak függőleges irányába. Ez persze körülményes dolog s hogy nem megy símán, azt az órákig tartó féktelen civódás bizonyítja.

A város belterületén való tanyázásnak, a tömeges együttlétlen kívül egyéb előnyei is vannak. Jobban védve van-

nak a hideg szelektől s a ragadozó állatoktól, amelyek a város belső területeibe csak ritkán merészkednek. Az utcák, terek esti kivilágítása is növeli a biztonságérzetet, tűrhetőbbé teszi a hosszú téli éjszakákat. Mindezek a feltételezett előnyök azonban legfeljebb másodrangú jelentőségűek, mert a legfontosabb a platánfa, amely verébízlés szerint az „összskomfortos“ verébtanyát képviseli s ha választaniok kell, föltétlenül a platán az elsőbbség, még ha egyébként kedvezőtlen is a hely, annyira, hogy platán és verebek szinte elválaszthatatlanok egymástól.

Azon az elválaszthatatlanságon alapuló elgondolásnak azonban, hogy a platánok kivágásával a verebek kivándorlásra kényszeríthetők, vajmi kevés a valószínűsége. Azt azonban bizonyára elérhetnők, hogy nem lévén tömegszállásra alkalmas hely többé, kisebb bandákra szakadozva széttelepednének.

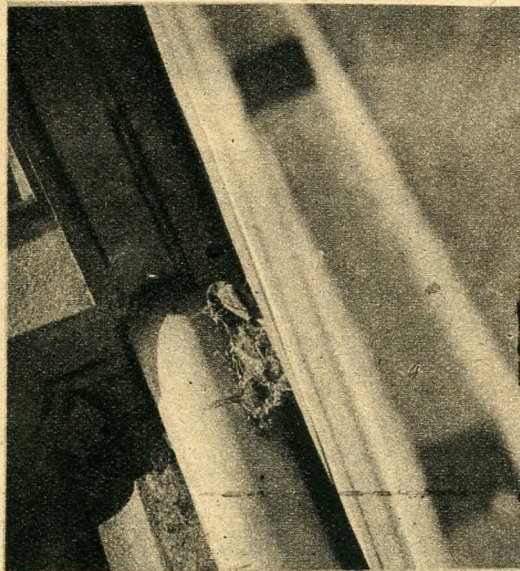
Mindezt összevetve, a mai nagyváros, a gépesített járművek térhódítása ellenére is jó életlehetőséget nyújt a veréb számára. A jó életlehetőség biztosításában a ma már letűnőben lévő építészeti stílusaink is élen járnak. Bérházaink gipszfigurákkal agyoncifrázott homlokzatai a verebek számára kiváló fészkelési lehetőséget nyújtanak, amit még jobban fokoztak a háború okozta sérülések.

Túlságos elszaporodásuk gyakran válik kellemetlenné s ezzel kapcsolatban felvetődik kiirtásuk, helyesebben számuk tűrhető mértékre való csökkentésének kérdése. Ez a kérdés pedig, bár a mai technikai felkészültség mellett egyszerűnek látszik, mégsem az. Körülményessé teszi a nagyváros nyüzsgő élete, nem kevésbé a verebek gyors szárnyai és közismert agyafúrtóságuk, szemfülességük, amely a leg ravaszabb csapdát is hatástalanná teheti.

Nem volna teljes a kép, ha nem emlékeznénk meg a verebek hasznáról. Mert hasznot is hajtanak. Bár magevő madár, a nyári hónapokban igen sok rovarot pusztít el, fiókáit is

Verébészék egy pesti ház esőcatornája mögött

Fiókáit etető háziveréb

főleg azzal táplálja, ami nem megvetendő, ha meggondoljuk, hogy egy verébpár háromszor, sőt négyszer is költ egy esztendőben.

Dr. Vertsza Albert